

Pismienictwo w Galicyi.

Do pismienictwa w Galicyi ZAPISY BIBLIOGRAFICZNE, od roku 1849.

(Obacz Nr. 6 Dodatku tygodniowego.)

Treść.

Ilość egzemplarzy druków odbijanych. — Nieco o liczbie czasopismów i honoraryach. — Tablica pism czasowych w Galicyi. — Uzupełnienie liter.

A. do D.

Co do odbijania ilości egzemplarzy pism. — Rocznika Towarzystwa Naukowego Krakowskiego odbito w r. 1859 egzemplarzy 120. — Dziwnem by się to zdawało zjawiskiem w obec terażniejszego ruchu literackiego, ale przestaje być niem, skoro wytłumaczymy przyczynę tego. Towarzystwo nie rozpowszechnia prac swoich, bo oddaje nakłady do rąk jednego tylko księgarza. Ztąd z nimi nigdzie napotkać się nie można, i ani Warszawa ani Lwów nie oglądają Roczników.

Przegląd powszechny miał w r. 1859 podobno więcej niż 2,000 przedpłacicieli, tyleż miał Czas wybijać egzemplarzy.

Kiedy ukazał się Dziennik poznański w r. 1859 miał od razu 813 prenumerantów, przez to odpadło ich Gazecie poznańskiej 200, a miała ona wtedy tylko 500. — Za czasów kiedy Krupski redagował gazetę codzienną w Warszawie w latach 1838 do 1842, miał on przeszło 3,000 prenumerantów. — Litograf Peck miał r. 1859 na wizerunki królów polskich blisko 1,000 prenumerantów. — Czasopismo: Słowo liczyło r. 1859 przeszło 3,300 przedpłacców; tyleż miał ich mieć Przyjaciół domowy. — Volumina legum, wydania Ohryzki, miały do grudnia 1859 r. prenumerantów 1,350. — Pismo ilustrowane Postęp wymienia w zeszytzie 4 nadspodziewaną liczbę abonentów, bo 1,417. — Przyjawszy więc co prawdopodobne, że Czas z Dodatkiem miesięcznym, Przegląd powszechny i Przyjaciół domowy odbijają na r. 1860 po 2,000 egzemplarzy; że Wielogłowski zapowiadał wydawnictwo Ogniska gdy będzie 1,000 przedpłacców; że Dzwonek i Dziennik literacki mają ich więcej niż po 1,000; Gazeta lwowska z Dodatkiem tygodniowym około 500; zaś dwa pisma rolnicze i jedno Tow. Naukowego razem odbijają do 1,000 egzemplarzy i tyleż rozsprzedaje Biblioteka Turowskiego; wypadłby ruch egzemplarzy czterestu pism peryodycznych polskich w Galicyi na rok 1860, w liczbie około 12,000.

Byłby to korzystniejszy rezultat co do liczby niż za innych lat, lubo nie wytrzymałby porównania z podobnymże ruchem w samej

Warszawie. Tam bowiem miały z końcem r. 1859 prenumerantów:

- 1) Gazeta warszawska 6,200. — 2) Kurjer warszawski 5,600. — 3) Rocznik gosp. krajowego 3,600. — 4) Tygodnik ilustrowany 3,200. — 5) Czytelnia niedzielna 3,000. — 6) Gazeta codzienna 2,100. — 7) Pamiętnik religijno-moralny 1,400. — 8) Biblioteka warszawska 620. — 9) Kronika wiad. kraj. i zagr. 660. — 10) Tygodnik lekarski 500. — 11) Magazyn mód 250. — Czyli razem 27,130.

Na rok 1860 powiększył się ruch — ulepszeniem redakcyi Magazynu Mód; utworzeniem nowego literackiego pisma przez Niewiarowskiiego p. t. Gwiazdka. — Nie weszły nadto w rachunek trzy (1, 2, 3,) pisma rolnicze, — 4) Księga świata. — 5) Pamiętnik lekarski. — 6) Gazeta policyjna. — 7) Gazeta rządowa. 8) Rozrywki dla młodocianego wieku Pruszkowej. — 9) Ruch muzyczny; co wszystko razem wzięte liczbę odbijanych egzemplarzy powiększy do 40,000; a liczbę pism peryodycznych warszawskich do 21 podnosi.

Jeżeli zapowiedziane Kółko rodzinne i Czytelnia dla młodzieży przyjdą do skutku, będzie w Austrii większy obrót dziennikarski polski niż za innych lat. Bodaj atoli utrzymały się pisma literackie przy wzajemnej onych konkurencyi. Wypadnie pism na Lwów 10. (Dziennik, Gazeta, Dodatek tygodniowy, Przegląd, Kółko rodzinne, Dzwonek, Czytelnia dla młodzieży, Skarbiec, Przyjaciół domowy, Pamiętnik gospodarski.) — Na Kraków 6. (Czas, Dodatek do Czasu, Biblioteka polska, Rocznik Tow. Nauk., Tygodnik rol. przem., Ognisko.) — Wiedeń 1. (Postęp.) — Na Cieszyn 1 (Gwiazdka) czyli łącznie 18 pism czasowych lub zbiorowych. — Jeszcze od dawna spodziewane jest pismo archeologiczne pod redakcyą Łepkowskiego. Tym sposobem gdyby te wszystkie pisma ostały się obok siebie, możnaby wyrzec, iż coraz bardziej ożywia się życie pismienicze u nas. Dawno już bowiem nie mieliśmy na raz tej cyfry dzienników.

Może nie będzie bez interesu porównawczo przeświadczyć się o tem. Tablica którą podaję poniżej, dokładne rzuca światło na przeszłość i terażniejszość dziennikarską w Galicyi.

Tablica pism czasowych, roczników i pism zbiorowych w Galicyi, tudzież polskich w Austrii wyszłych.

Pisma literackie i miejsce ich wydania	Polityczne	Ludowe, pedagogiczne, religijne, korporacyi	Lekarskie, prawnicze, gospodarskie przemysłowe, ogrodnicze	Albumy, Noworoczniki, Zbiorowe	Francuzkie, łacińskie, niemieckie, ruskie, żydowskie
1. Cieszyn.					
1) Gwiazdka Cieszyńska, 1850 — 60, w 4ce tygodniowo, Tomów 11. — Redaktor Stalmach. (Wychodzi od 15. lutego w miejsce Tygodnika, pozbywszy się części politycznej.)	1) Tygodnik Cieszyński 1848—49, Lud. Klucki, P. Stalmach. (Ustał 31. marca 1849, lecz 1. września 1849 wskrzeszony.) 2) Przegląd politycznych wiadomości 1850 — 1, Stalmach, (od 21. sierpn. 1850 do 28. czerw. 1851.) 3) Miesięcznik, 1851 — 2, Stalmach, (wychodził od 21. czerw. 1851, ustał 29. kwietnia 1859.)				
2. Kraków.					
1) Zbiór tygodniowych wiadomości uczonych. 1784, T. 4, tygod. po 1 arku. 2) Monitor różnych ciekawości. 1795, w 8ce, 4 T. współredak. J. Przybylski.	1) Gazeta krakowska, 1796—1848, w 4ce, J. Maj—Kon. Majeranowski, Wład. Iżycki.	1) Krakus pismo dla ludu 1848, w 8ce, Cz. III., Maj, w 8ce, Wł. Iżycki.	1) Dziennik rządowy Rzeczypospolity krakow. 1815 — 47 w 4ce, nieperodyczne.	1) Kalendarzyk polityczny, na r. 1810 i na r. 1812, J. Maj.	1) Miscelanea Cracoviensia Fasciculus I. II. III., w 4ce, 1814 — 15, 1819. J. S. Bandtke.

Pisma literackie i miejsce ich wydania	Polityczne	Ludowe, pedagogiczne, religijne, korporacyi	Lekarskie, prawnicze, gospodarskie, przemysłowe, ogrodnicze	Albumy, Noworoczniki, Zbiorowe,	Francuzkie, łacińskie, niemieckie, ruskie, żydowskie
K r a k ó w.					
3) Pszczółka krakowska, 1819 — 1822, w 8ce, T. 13, Kon. Majeranowski.	2) Wiadomości cudzoziemskie z Krakowa, 1798.	2) Prawda pismo dla ludu, 1848, w 8ce, Henryk Książarski.	2) Themis 1835, w 8ce, 3 zeszyt, Fel. Słotwiński.	2) Kalendarzyk dla pici pięknej na rok 1811, J. Maj.	2) <i>Jahres-Schrift des Westgalizischen Forstvereines</i> , 1853 — 1858, zeszytów 8, (w zeszytów 8ym są dwie polskie rozprawy.)
4) Krakus, 1822 — 3, politycz. liter. teatr., w 8ce, T. 2, Majeranowski.	3) Telegraf, 1821, w 4ce, Majeranowski.	3) Wieśniak, pismo dla ludu, 1848, w 8ce, od 9. czerwca, 1 kwartał. Nakład Cypcera Józefa.	3) Dziennik Rządu krajowego, 1850—60, w 4ce,	3) Wybór pism zawartych w 3 latach Pszczółki, 1823, Majeranowski.	3) <i>Krakauer Zeitung</i> , 1856 — 1860, folio, Bozczek.
5) Muza nadwiślańska, 1823, w 8ce, 1 T., Majeranowski.	4) Goniec Krakowski, 1829 — 1831, w 8ce, i w 4ce, K. Majeranowski, (pismo i literacko-polityczne, do r. 1831.)	4) S'zkoła ludu, 1848 — 9, od 1. sierpnia. Nap. Ekielski i Michał Ł.	4) Dziennik Rządowy W. ks. krak. 1848—60, w 4ce, (nieperwyodyczne.)	4) Zbieracz umysłowych rozrywek, w 8ce, T. 3., J. Czech.	
6) Pielgrzym z Tenczyna, 1823, w 8ce, raz co 2 tygodni, T. 1, Majeranowski.	5) Codzienna gazeta krakowska, 1832, w 4ce, Majeranowski.	5) Przewodnik (dla młodzieży) 1850—2, w 4ce, J. Bętkowski i L. Ch.	5) Dodatek prawniczy do Czasu, 1850, folio.	5) Rozrywki umysłowe, 1843, w 8ce, T. 3, J. Czech.	
7) Pszczółka Polska, 1823, T. 1, w 8ce, Majeranowski.	6) Dziennik rządowy [R. P. 1846, w 4ce, NN. 6, A. T.	6) Tygodnik kościelny 1848 — 1849, od listopada, Jan Karol hr. Scipio del Campo,	Dziennik [Farmacyi (po polsku i niemiecku), 1818, Józef Niedermejer, (zapowiedziany, lecz pewnie nie wychodził).	6) Świętojanka, noworocznik, 1842, w 8ce, Karol Lange.	
8) Kronika codzienna, 1823, w 8ce, T. 1, Majeranowski.	7) Dziennik narodowy, 1848, od kwietnia, folio, H. Meciszewski.	7) Rocznik Towarzystwa Dobroczynności, 1816 — 1860, w 8ce.	6) Rocznik kliniczny, 1832 — 1834, w 4ce, Lud. Bierkowski.	7) Biblioteka polska, 1856 — 1860, Sanok, Przemysł i Kraków, w 8ce i 4ce, J. K. Turrowski, zeszytów 250.	
9) Rozrywki przyjemne i pożyteczne, 1826, T. 4, w 16ce, Majeranowski.	8) Gazetka, 1848, w 4ce, NN. 5, Józef Łepkowski.	8) Rocznik Towarzystwa Naukowego krakowskiego, 1817 — 33, 1841 — 3, 1847, 1849, 1851 — 2, 1858 — 9, w 8ce, Tomów 25.	7) Pamiętnik farmaceutyczny, 1834 — 6, miesięcz., Flor. Sawiczewski.	8) Noworocznik katolicki dla dam, 1855, W. Wielogłowski.	
10) Flora czyli rozrywki przyjem. i pożyte., 1826 — 7, T. V. do IX., Majeranowski.	9) Dziennik polityczny, 1848, folio, od maja, Ant. Tesarczyk.		8) Rocznik wydziału lekarskiego uniwersytetu Jagiell. 1838 — 1845, w 8ce, T. 5, F. Hechel i F. Skobel.	9) Czytelnia domowa, 1857, zeszytów 12, w 8ce, Gustaw Czernicki, (przekłady i powieści.)	
11) Kuryer Krakowski, 1827, T. 1, 3 razy w tygodniu. — (Meciszewski?).	10) Przegląd, pismo tygodniowe, 1848, w 4ce, L. Zienkiewicz.		9) Dziennik gospodarski krakowski, 1806, Fel. Radwański, (przekłady z Rosjara.)		
12) Rozmaitości naukowe, 1828 — 9, 1831 — 2, w 4ce, (J. Załuski?).	11) Jutrzenka 1848, w 4ce, od 23. marca, potem, folio, Aleksander Szukiewicz, Leon Ulrich i Teof. Lenartowicz.		10) Dziennik ogrodniczy, 1829 — 39, ćwierćrocznie, Stan. hr. Wodzicki.		
13) Pamiętnik krakowski nauk i sztuk, 1830, w 8ce, 3 zeszyty miesięcznie.	12) Czas, 1848 — 1860, folio, od 3. listop. 1848, L. Siemiński, Konst. Sobolewski, Adam Kłobukowski.		11) Dodatek rolniczy do Czasu, 1850, folio, ks. Ad. Jakubowski.		
14) Rozmaitości krakowskie, 1834, w 4ce, NN. 48, T. 1, Majeranowski.			12) Tygodnik rolniczo-przemysłowy, 1854 — 1860, w 4ce, Marc. Jawornicki.		
15) Tygodnik krakowski, 1834, folio, T. 1, H. Meciszewski.			13) Ognisko, 1860, w 4ce, Walenty Wielogłowski, pismo przemysłowe-literackie.		
16) Kuryer krakowski, 1834 — 6, 4ce, T. 5, (politycz. literac.), Ant. Tesarczyk.					
17) Kwartalnik naukowy, 1835, w 8ce, T. 4, Ant. Z. Helcel.					
18) Powszechny pamiętnik nauk i umiejętności, 1835, w 8ce, T. 2, L. Zienkiewicz.					
19) Pamiętnik naukowy, 1837 — 8, w 8ce, T. 3, Les. Łukaszewicz.					
20) Zbieracz literacki i polityczny, 1837, w 8ce, T. 2.					
21) Dwutygodnik literacki, 1844 — 5, w 8ce, T. 2, Wal. Kurowski.					
22) Kuryerka krakowska, 1845, w 4ce, T. 1, J. Cypcer.					
23) Starożytności i pomniki Krakowa, 1847, w 8ce, zeszytów 7, J. Łepkowski.					
24) Orzeł biały, 1848, w 8ce, T. 1, tygod. Jul. Miłkowski, Kwir. Zorg, Nap. Ekielski.					
25) Sikora, 1848, w 8ce, 1 Nr. Gadomski.					
26) Opryszek literacki, 1848, w 8ce, NN. 4, po 1/2 arkusza, Gadomski.					
27) Słownik krakowskich gajów, 1848, w 16, 1 zeszyt, str. 14.					
28) Szubrawiec, 1848, N. 1, folio, 1 ark. Kazim. Kalinka.					
29) Świstek, 1848, NN. 7, w 8ce, po 1/4 ark., Kous. Majeranowski.					
30) Świstek, pod nową redakcją, 1848, Nr. 5ty, Gadomski i G. C.					
31) Dodatek do Świstka, 1848, w 8ce, NN. 18 z 7 dodatkami, Wład. Lud. Anczyc. Dodatek nadzwyczajny do N. 172. Nocnicy krakowskiej 1848, folio. Nadzwyczajny dodatek, Kraków, 18. listop. 1848, folio, 1 Numer. Bocian, (1848 r. zapowiedział Jul. Miłkowski lecz nie wychodził.)					
32) Dodatek literacki do Czasu, 1849 — 50, folio, N. 6 i 33, Luc. Siemiński.					
33) Czas, dodatek miesięczny 1856 — 60, w 8ce, Tomów 17. Luc. Siemiński.					

(D. c. n.)

Zdanie sprawy

o stanie Zakładu naukowo-gospodarskiego w Dublinach,

czytane na ogólnem zimowem posiedzeniu Tow. gosp. d. 10. lutego 1860.

(Obacz Nr. 7 i 8 Dodat. tyg.)

Przeświewne Zgromadzenie!

Rok dochodzi od ostatniego mego sprawozdania; — z wielką przyjemnością przystępuję znowu do zdania liczby z czynności Zakładu, ho one was, Szanowni Panowie! nie tylko o znacznym postępie szkoły, ale i gospodarstwa folwarcznego powiadomić zdoła. Zaczę od szkoły:

Z końcem roku szkolnego 1859 było ogółem uczniów 24, z tych ukończyło 7 szkołę rolniczą, niektórzy z nich z celującym postępiem jak świadczy załączona klasyfikacya z postępu uczniów z letniego półroczka 1859; prawie wszyscy umieszczeni są na praktyce u obywateli krajowych; — dwóch wystąpiło, pozostało na r. 1860 tylko 15, do tych przybyło 20 nowych, a zatem ogół uczniów wyuosi tego

roku 35. Ci z pomiędzy nich, którzy ukończywszy wyższe szkoły publiczne do szkoły rolniczej już niejaki naukowe wykształcenie przynieśli, z łatwością znaczne w naukach robią postępy; inni zaś brak tego poprzedniczego naukowego wykształcenia pracą i pilnością wynagrodzić starają się; przyjęto ich zaś dla tego do Zakładu, bo nie chciano garnąć się do pracy i nauki młodzieży, odbierać sposobności kształcenia się a przeto przy zabezpieczeniu przyszłości stania się użyteczną krajowi.

Na pierwszym roku jest uczniów 20, na drugim 13, na trzecim tylko dwóch, razem 35; z tych 15 externistów, którzy opłaciwszy przepisane dla internistów pieniądze szkolne w kwocie 52 zł. 50 ct. w. a., w Zakładzie wspólnie mieszkają tylko sami za wikt traktyernikowi płacą.

Przedmioty wykładane są następujące:

Arytmetykę, geometryę elementarną, miernictwo, rysunki linearne i budownictwo wykłada adjunkt Pańkowski, dawny uczeń dublański, który po zaszczytnym pobycie przez rok jeden w szkole rolniczej w Altenburgu węgierskim, gdzie niewykładanych dawniej w Dublanach przedmiotów słuchał, na miejsce adjunkta Szczecińskiego przybył. — Mineralogię, Geologię, Fizyologię roślin i Botanikę wykłada dojeżdżający ze Lwowa profesor Płachetko. — Chemię mineralną i organiczną, fizykę i technologię wykłada, po śmierci ś. p. Michała Niesiołowskiego, suplent Jakubowicz, uczeń Liebiga i Pettenkoffera, który ukończywszy kurs chemii w Wiedniu, przez lat dwa przykładał się w Mnichowie do chemii analitycznej i technologii. — Leśnictwo dojeżdżający kameralny leśniczy Hebenstreit; teorię i praktykę rolnictwa tudzież chów jedwabników profesor Żelkowski; fizyologię zwierząt i chów zwierząt domowych dyrektor; naukę religii wykłada dojeżdżający ze Lwowa ks. Lewandowski, który w niedziele i święta mszą ś. dla Zakładu odprawia i exortę dla uczniów miewa; o wykład ogrodnictwa i pszczelnictwa postara się Dyrekcya na wiosnę.

Dawniej rozkład kursów w ten sposób był ustanowiony, że na pierwszym roku nauki przygotowawcze i przyrodzone, na drugim i trzecim nauki gospodarstwa wiejskiego i wszystkie z gospodarstwem wiejskiem w styczności zostające wykładane były; tego zaś roku odstąpiono od tego porządku — i zaraz w pierwszym roku wykłada się teoria rolnictwa tudzież chów inwentarzy z tej przyczyny, ponieważ te dwa główne przedmioty powinny być w szkole rolniczej zupełnie wyczerpięte, a zatem na obszerniejszą cokolwiek stopę wykładane; powtóre i z tej przyczyny ażeby uczeń szkoły rolniczej zaraz w pierwszym roku swego pobytu przy praktyce, i w teorię się wtajemniczał. Oprócz tego każdego popołudnia odbywają się ćwiczenia praktyczne, w stodole, stajniach i chemicznem laboratorium, jakoteż czasami ekskursje do lasów, gorzelnii i browarów znaczniejszych oraz do gabinetów fizykalnego i technicznego we Lwowie, pod przewodnictwem dotyczącego się profesora.

Żeby zaś kraj powziął jasne przekonanie tak o postępie uczniów jako też i wykładzie profesorów, śmie Dyrekcya upraszać J. O. księcia Prezesa, by raczył zawezwać Szan. Członków towarzystwa gospodarskiego, ażeby zechcieli swą obecnością czy to na popisach publicznych, czyli też na wykładach pojedynczych, przekonać się o rzeczywistych zaletach naszej szkoły; żadne sprawozdanie nie zastąpi naoczno przekonania się, ani też zjedna opinii kraju, na której Zakładowi tyle zależy.

Zbiór przyrządów i przyborów chemicznych wzmaga się co raz więcej, bądź z darów, o których niżej, bądź też z przykupna, na co Sz. Komitet dostateczną wyznaczył kwotę. Pozakładane w zeszłym roku: ogród ekonomiczno-botaniczny, szkółki i plantacje drzew owocowych, leśnych i morwowych oraz i chmielu, przedstawiają na wystawie szczupłe w prawdzie ale liczne i już w Dublanach zrodzone plody, a spodziewać się należy, że to co teraz w objętości fantów widzieć się daje, na rok przyszły cetnary stanowić będzie.

Ponieważ kaplica zakładowa, w której dla uczniów msza ś. się odprawia, dla starości upadkiem groziła, postanowiliśmy w drodze jałmużny znów ją do używalnego przyprowadzić stanu; łaskawi dobrodzieje, między którymi Jw. Gabriela hr. Starzeńska pierwsze zajmuje miejsce, nieodmówili swego wsparcia, w skutek czego zupełnie odnowiona i pomalowana kaplica znów długie lata przetrwać może. Nie mogę też pominąć abym wiel. Janowi Maszkowskiemu w obec P. Z. winnego nie złożył podziękowania, który widziawszy ubó-

stwo naszej kaplicy, pięknym obrazem swojego pędzla, przedstawiającym Zbawiciela na krzyżu, zakładowi się przysłużył.

Przystępuję teraz do zdania sprawy z gospodarstwa folwarcznego. Zamknięcie rachunków gospodarskich z dniem 1. lipca 1859 okazało czysty dochód w kwocie 152 zł. 81 ct. w. a., wprawdzie mały ale zawsze dochód w porównaniu z niedoborami dawnych lat; jednakże o tem zapominać nie należy, że mamy stare budynki które ustawicznej naprawy potrzebują, a i nowe wymagają podobnego wsparcia; materiału żadnego nie mamy na gruncie, przykupno tegoż i robotnik drogo kosztuje; z resztą są w folwarcznem gospodarstwie Dublan takie bieżące wydatki, których konieczność już z samego pojęcia gospodarstwa wzorowego przy szkole rolniczej wypływa, a które poniesione być muszą, jeżeli chcemy, ażeby teoryi w szkole wykładanej nie sprzeciwiała się praktyka gospodarstwa. Takie wydatki pochłaniają wielką część dochodu czystego. Że gospodarujemy oszczędnie, okaże najlepiej zestawienie dwóch głównych pozycji wydatków t. j. najem robotnika z r. 1856/57 — 1858/59. W roku 1857/58 kosztował najem robocizny 2,517 zlr. m. k., w roku 1858/59 tylko 1,582 zł. w. a., a zatem przeszło o cały tysiąc zł. w. a. mniej.

Zbiór zboża i roślin okopowych był, jak na ten rok posuszny, bardzo pomyślny; zebrano:

Żyta ozimego kóp	227	snopów	50
pszenicy ozimej kóp	189	"	—
" jarej "	35	"	—
jęczmienia "	76	"	10
owsa kóp	166	"	31
hreczki "	117	"	10
grochu "	15	"	—
prosa "	4	"	14
Razem	840	"	55

Kartofli dorodnych korcy 471

Buraków i brukwi " 310

Razem . . . . . 781 korcy.

Siana fur 260 po 6 cet., czyni . . . . . 1,560 cetnarów,

Koniczu fur 124 po 6 cet., czyni . . . . . 744 "

Razem . . . . . 2,300 cet. paszy.

Wydatek z kopy oziminy korzec jeden, jarzyna daje więcej, z tej przyczyny, ponieważ mieliśmy wiąz kneblową, inaczej byliśmy mieli daleko więcej kóp.

Stan inwentarza żywego w tym roku jest następujący:

1 ogier,	
Koni roboczych sztuk 12	} razem 16
" młodzieży " 4	
Ośłów " "	2
Wółów roboczych " "	13
Buhaj " "	1
Krów " "	41 z tych 14 z krzyżowania hole.
Jałownika od krów holenderskich	18
Razem bydła	73 sztuk.

Trzode chelwną drobną i nieodpowiednią po największej części wyprzedano a zaprowadzono angielsko-chińskie świnię, z tych mamy 2 knury

4 maciorki } razem 12 sztuk, a oprócz tego 10 sztuk swojskich.

6 warchlaczków }

Krowy holenderskie utrzymywane są zimą i latem na stajni, tudzież roczny od nich przychówek. Mleko bierze na garcy traktyernik zakładowy. Od miesiąca grudnia 1859, dostają krowy i jałownik zrana na dzień makuchów rzep. jako omastę do szezki 56 funtów wagi na całą dobę. Makuchy kupuje Zakład u kupca Kleina we Lwowie cetnar po 1 zł. 50 ct. w. a.; od czasu jak krowy makuchów dostawać zaczęły, dochód z nabiału bardzo znacznie się powiększył — i tak, gdy w dawnych latach, przy tej samej liczbie krów bez przychowku, w miesiącach zimowych dochód z mleka po jednej z terazniejszą cenę nie sięgał 40 zlr. m. k. miesięcznie — teraz ma Zakład, w tych samych miesiącach i za taki sam czas, przychowawszy tej zimy od krów holenderskich 10 cieląt, dochodu do 140 zł. w. a.; przeto wydatek na makuchy nie tylko wraca się, ale przynosi nam wielki zysk w mleku, dobrem wyglądanu bydła i dobroci gnoju. Gdy przyjdziemy do posiadania najmniej 40 krów rasy poprawnej a swego chowu, natenczas śmiało na trzytysięczny dochód z samego nabiału liczyć można. (D.n.)

Gorzelnie i browary w lwowskim okręgu administracyjnym.

Wydatek w styczniu 1860 — 1859.

(Obacz Nr. 1 i 6 Dodat. tygod.)

Nr.	Powiaty kameralne	W ó d k a						P i w o									
		Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Ilość gorz.	Ilość wiader zacieru	Zestawienie w styczniu 1860		Ilość bro.	Ilość wiader piwa	Ilość bro.	Ilość wiader piwa	Zestawienie w styczniu 1860					
						Zajętych gorzelnii	Wydanych wiader zacieru					Zajętych browarów	Wydanych wiader piwa				
w styczniu 1860		w styczniu 1859		więc.	mniej	więcej	mniej	w styczniu 1860		w styczniu 1859		więc.	mniej	więcej	mniej		
1	Brody	59	171,700	54	148,276	5	—	23,423	—	21	4,827	25	4,393	—	4	434	—
2	Brzeżany	52	136,624 ^{20/}	43	114,746 ^{20/}	9	—	21,878	—	15	2,534	14	2,079	1	—	455	—
3	Czerniowce	46	179,419 ^{20/}	44	153,086	2	—	26,333 ^{20/}	—	19	5,400	18	4,022	1	—	1,378	—
4	Kołomyja	30	57,228	26	50,929 ^{20/}	4	—	6,298 ^{20/}	—	8	1,740	8	1,560	—	—	180	—
5	Lwów	5	9,657	4	9,533	1	—	124	—	12	3,474	11	2,806	1	—	668	—
6	Przemyśl	32	72,124	31	69,559	1	—	2,565	—	17	6,128	18	4,638	—	1	1,490	—
7	Sambor	24	64,730	18	50,225 ^{20/}	6	—	14,504 ^{20/}	—	8	4,499 ^{20/}	9	3,095	—	1	1,404 ^{20/}	—
8	Sanok	34	58,980 ^{20/}	26	38,098 ^{20/}	8	—	20,882	—	24	1,840	15	1,207	9	—	633	—
9	Stanisławów	66	135,411	65	132,500 ^{20/}	1	—	2,910 ^{20/}	—	11	3,098	11	3,253	—	—	—	155
10	Stryj	29	89,187	25	75,175	4	—	14,012	—	10	3,712	13	3,220	—	3	492	—
11	Tarnopol	124	435,084	122	446,972 ^{20/}	2	—	—	11,888 ^{20/}	22	3,602	25	4,096	—	3	—	494
12	Żółkiew	46	123,607 ^{20/}	40	107,973	6	—	15,634 ^{20/}	—	15	3,249	16	2,631	—	1	618	—
Razem . .		547	1,533,753	498	1,397,375	49	—	136,678	—	182	44,103 ^{20/}	183	37,000	—	1	7,103 ^{20/}	—
Do tego produkeya w samym Lwowie:										11	6,761	11	5,770	—	—	991	—
Suma ogólna:										193	50,864 ^{20/}	194	42,770	—	1	8,094 ^{20/}	—

Starostwo Sanockie.

R. 1402, 1549, 1554, 1557, 1561, 1563, 1564, **1565**, 1785.

Wypis z Metryk koronnych zawierający Rewizję Starostwa Sanockiego, uskuteczniłą r. 1565 przez Krzysztofa Sokołowskiego Starostę rogozińskiego, na mocy Ustawy z r. 1563.

(Obacz N. 1, 2, 3, 5, 6, 7 i 8 Dodat. tyg.)

Prosiek Wieś.

Nad potokiem rzeczonym | *Modrzyny Niebieszczanka*.
W tej Wsi łanów pomiernych | *jest pultrznasta*, na których
| *Kmieci diversę osiadłych jest dwa|dzieścia y cztery*, płacą
z każde|go łanu całego za czynsz doro|czny, za stacyą, za po-
dymne, za achtelowe, za spisne, wszy|stkiego computatis compu-
tandis || *po groszy sześćdziesiąt y dwa | y denarów dwanaście*.

A imiona Kmieci te są:

Z tych każdy na puł łanu siedzi:

Uścian Wołoszyn,
Karacz Królka,
Woyciech Malczanów,
Matwiew Lewko,
Wasko Dudek,
Łuczka Kopnicza,
Walkowa,
Hricz Josków,
Stasiek Złassionka,
Wojciech Buhay,
Jan Sieczka,
Hricz Michnów,
Panko Nestrorów,
Maciek Makosz,
Hanko Moławiecz,
Michno Zozulia,
Jakób Zincza,
Hanko Ciuryło,
Symon Grabosz, ||

Walenty Grabosz } Ci po trzy ćwierci mają.
Iwan Sienko }

Jurko Woyciech z ćwierci łanu,

Mylan z pułtoru ćwierci,

Iwan Zanków z puł czwartu ćwierci.

Summa wszytkiego uczyni | *złoty: dwadzieścia i pięć | y*
groszy trzy i denarów | sześć.

Nadto każdy Kmieć których | *jest dwadzieścia y cztery.*
dawa | każdy z osobna: owsa pocztowego | po pułkorcu valoris

groszy czte|ry, którego tym sposobem od | nich będzie korcy dwa-
naście; | kur po iednemu valoris grosz | jeden; kapłunów po je-
dnemu | valoris groszy dwa; jajec po pic|tnaście valoris denarów
dwanaście; | po chlebowi iednemu co kołaczmi zowią, valoris
denarów sześć. | To wszytko uczyni złotych || sześć y groszy
dwanaście.

Pop ruski z zaciężney roli, | którey dzierży półtory ćwier-
ci, | dawa dani pieniężney groszy | dwadzieścia y trzy y dena-
rów | siedmnaście.

Idem dawa kapłunów dwa | valoris groszy cztery, jajec ko-
pę valoris groszy trzy, zaięca iednego valoris groszy cztery,
owsa | korzec ieden valoris groszy ośm. | To wszytko uczyni:
złoty jeden | y groszy dwanaście y denarów | siedmnaście.

Obszarów tamże trzy alias sztuk | ról, z których czynsz ró-
żno płacą videlicet:

Walenty Grabosz . groszy dwa,
Iwan Iwanków . groszy sześć,
Szymon Grabosz . groszy cztery.

To uczyni groszy dwanaście.

Summa wszytkich pożyczków || *z Prosieka czyni na ten*
czas: | złotych trzydzieści i trzy i gro|szy dziesięć y denarów
pięć.

Kmiecie powinni na każdy ty|dzień dzień ieden robić co
rozka|szą do folwarku rzeczzonego wóy|towski.

Ciś powinni około stawu i gro|bli robić gdy im każą.

Wóytostwo tamże dzierży Urodzo|ny Pan Jan Herborth
z Fulsztyna Kasztelan Belski, które nań | przyszło successione
po Wielmo|żnym Nieboszczyku Panu Odnów|skim Woiewodzie
Krakowskim etc., któremu było, iako z Zamku | sprawę dano,
miano przyczynić | nieco nbwo tak ról iako i osiadło|ści; iakoż
jest tam osada niema|ła iako insza wieś.

Tamże y młyn w tej Wsi y kar|czma ku Wóytostwu na-
leży, y || Poadskowie y Zagrodnicy, kró|rych pierwey do Zam-
ku bywał w | robocie pożytek niezły.

Ale tż Wóytowie Konstytucyą | seymową są w pokoju za-
chowa|ni, przeto się też tam nie niere|widowało. (D. c. n.)